

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/13/2023
Identifikačné číslo spisu: 7619203228
Dátum vydania rozhodnutia: 26.06.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Nora Halmová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:7619203228.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Z.Ž. T., narodenej XX. Z. XXXX, C., XX. Z. XXX/XX, zastúpenej advokátkou Mgr. Alenou Mikudovou, C., B. XXXX/XX, proti žalovanej U. Š.J., narodenej XX. Z. XXXX, Spišská Nová Ves, Lipová 8/14, zastúpenej advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária - Ján Buroci, s. r. o., Spišská Nová Ves, Za Šestnástkou 17, IČO: 50 663 160, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, vedenom na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 7C/23/2019, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 26. mája 2022 sp. zn. 5Co/60/2021, a dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Okresného súdu Spišská Nová Ves z 19. decembra 2022, č. k. 7C/23/2019-380, takto

rozhodol:

Dovolanie žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 26. mája 2022 č. k. 5Co/60/2021-282 o d m i e t a.

Dovolanie žalobkyne proti uzneseniu Okresného súdu Spišská Nová Ves z 19. decembra 2022, č. k. 7C/23/2019-380 o d m i e t a.

Žalovanej p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo len „okresný súd“) rozsudkom z 19. novembra 2020 č. k. 7C/23/2019-218 žalobu zamietol a žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobkyňa po jej zmene domáhala určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti v žalobe bližšie špecifikovaných tvrdiac, že bez jej vedomia a proti jej vôli žalovaná uzavrela pred notárkou dedičskú dohodu, na základe ktorej celý majetok po poručiťke J. D. zdedila výlučne žalovaná. Žalovaná ju tak podvodným konaním mala pripraviť o jej dedičský podiel, takže dohoda o vyporiadaní dedičstva, ktorú žalovaná uzavrela, je absolútne neplatným právnym úkonom a plnomocenstvo, ktorým ona splnomocnila žalovanú na zastupovanie v dedičskom konaní, je nulitný právny úkon. Súd poukázal tiež na zamietavé stanovisko žalovanej, podľa ktorej zo žaloby nie je jasné, na základe akého právneho titulu má byť určené, že žalobkyňa je vlastníčkou predmetných nehnuteľností a že žaloba neobsahuje odôvodnenie naliehavého právneho záujmu. Žalovaná tiež namietala

skutkové tvrdenia žalobkyne a mala za to, že práve žalobkyňa sa mala vyjadriť, že záujem o dedičské konanie po nebohej nemá, a preto splnomocnila žalovanú na zastupovanie v dedičskom konaní. Predmetné dedičstvo predstavovalo malú hodnotu, a preto žalobkyňa netrvala na osobnej účasti na dedičskom konaní. Dôkazom toho je aj to, že vo veci sa začala angažovať až po 20 rokoch, do ktorej doby proti výsledku dedičského konania nemala žiadne námietky. Pri prejednaní dedičstva po nebohej J. D. - matke nebohého otca strán sporu, dedičmi zo zákona v prvej dedičskej skupine boli žalobkyňa a žalovaná, teda vnučky poručiťky. Dedičské konanie po nebohej bolo prejednané na Notárskom úrade JUDr. Eriky Lukáčovej v Levoči dňa 1. decembra .1998. Z osvedčenia o dedičstve, ktoré nadobudlo právne účinky dňa 17. decembra 1998 súd zistil, že na pojednávaní bola prítomná iba žalovaná, ktorá predložila na pojednávaní plnomocenstvo, ktoré bolo súčasťou dopredu pripravovanej predtlačky z predmetného notárskeho úradu s názvom Predvolanie. Plnomocenstvo bolo podpísané žalobkyňou, uvedené v ňom jej rodné číslo a na jeho zadnej strane bol úradne overený jej podpis na matričnom úrade Okresného úradu v Poprade dňa 25. novembra 1998. Z obsahu plnomocenstva súd zistil, že žalovaná bola splnomocnená žalobkyňou, aby ju zastupovala v predmetnom dedičskom konaní, najmä aby dedičstvo odmietla, alebo ho neodmietla, vyjadrila sa o stave majetku a dlhov a o právach iných osôb na dedičstvo, dojednala dohodu o vyporiadaní dedičstva a vykonala všetky úkony potrebné na ukončenie konania. V texte plnomocenstva sa ďalej uvádza, že Z. T. súhlasí s tým, aby jej zástupca uzavrel v jej mene dohodu o vyporiadaní dedičstva, aj keby podľa nej splnomocňujúca osoba z dedičstva nedostala nijaký podiel. Na základe tohto plnomocenstva, ktoré žalovaná predložila notárke, bola uzavretá dohoda o vyporiadaní dedičstva, v zmysle ktorej všetok hnutelný a nehnuteľný majetok a dlhy poručiťky (pasíva - pohľadávka Ústavu sociálnej starostlivosti v Spišskom Štvrtku vo výške 408 Sk) nadobudla U. Š. teda žalovaná, bez povinnosti vyplatiť ustupujúcu dedičku Z. T., teda žalobkyňu. Podľa súpisu aktív a pasív dedičstva predmetom dedenia bol podiel na domovom majetku v kat. území R. zapísaný na LV č. XXX, dom č. súp. XXX na parc. č. XXXX o výmere 181 m² - zastavaná plocha a parc. č. XXXX - trvalé trávne porasty vo výmere 369 m², pod A1a v 8/12 podľa znaleckého posudku vyhotoveného znalcom D. I. v cene 45.473 Sk. Ďalej poľnohospodárska pôda v kat. území R. zapísaná na LV č. XX, a to parc. č. XXXX - TTP o výmere 241 m² a parc. č. XXXX - TTP o výmere 253 m² - podiel pod A1f v 3/12 v cene 46 Sk. Ďalej to bol hnutelný majetok, a to zostatok na depozitnom účte vedenom v NBS v Poprade ku dňu smrti poručiťky v sume 35,30 Sk a zostatok na vkladnej knižke poručiťky vedenej v C., Z.. G., mestská pobočka Spišská Nová Ves ku dňu smrti poručiťky v sume 46.227,10 Sk. Pasíva pozostávali z pohľadávky voči ÚSS v Spišskom Štvrtku vo výške 408 Sk. Čistá hodnota dedičstva tak bola vo výške 91.503,50 Sk. Dodatkom č. 1 k Osvedčeniu o dedičstve zo dňa 30. marca 1999 bola predmetom dedenia aj ďalšia parcela okrem tých, ktoré boli uvedené v pôvodnom dedičskom osvedčení, a to parc. č. XXXX - TTP o výmere 4465 m² v podiele 3/12 zapísaná na LV č. XX v kat. území R.. Predmetné dedičské osvedčenie bolo podkladom na vykonanie zápisu v katastri nehnuteľnosti vtedajšieho Okresného úradu Spišská Nová Ves na katastrálnom odbore. Podľa výpisu z LV č. XXX v kat. území R. súd zistil, že žalovaná U. Š. je podielovou spoluvlastníčkou parcely č. XXXX a XXXX v podiele 8/12 k celku titulom prejednaní dedičstva v konaní sp. zn. D/857/97, ďalej parc. 1828 - ornej pôdy o výmere 220 m² zapísanej na LV č. XXXX v kat. území R. pod B7 v 3/12 titulom dedičského osvedčenia sp. zn. D/857/97 (zápis z LV č. XX) a parcely č. XXXX, XXXX a XXXX zapísaných na LV č. XX v kat. území R. pod B4 v podiele 3/12 titulom dedenia v konaní sp. zn. D/857/97.

1.1. Okresný súd vec právne posúdil podľa § 137 písm. c) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), § 100 ods. 1 a 2, § 31 ods. 1, ods. 4, § 32 ods. 1 až 3, § 33 ods. 1 až 3, § 38 ods. 1, § 39 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občiansky zákonník“). Žalovaná ju tak podvodným konaním mala pripraviť o jej dedičský podiel, takže dohoda o vyporiadaní dedičstva, ktorú žalovaná uzavrela, mala byť absolútne neplatným právnym úkonom a plnomocenstvo, ktorým ona splnomocnila žalovanú na zastupovanie v dedičskom konaní, mal byť nulitný právny úkon. Súd konštatoval, že obrana žalobkyne, že nevedela, resp. žalovaná ju mala poučiť, čo je predmetom dedenia, a z toho dôvodu teda predmetné plnomocenstvo malo byť neplatné, pred súdom prvej inštancie neobstálo. Žalobkyňa predmetné plnomocenstvo nielen podpísala, ale pristúpila aj k overeniu podpisu na tomto plnomocenstve, takže jednostranný právny úkon vykonávala pri plnom vedomí, bola spôsobilá k takémuto právnemu úkonu a mala si byť vedomá následkov podpisovania predmetného plnomocenstva. V súvislosti s posudzovaním predmetného právného úkonu súd analogicky

poukázal na závery nálezu zo 16. októbra 2008 Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS/330/2008. Ústavný súd v náleze poukázal na jednu zo základných zásad súkromného práva, ktorou je „vigilantibus iuris“, teda bdelym patrí právo, alebo nech si každý stráži svoje práva. Ak by sťažovateľ mal skutočný záujem na ochrane svojho dedičského práva, sám sa mal o svoje právo starať. Ani udelenie splnomocnenia na zastupovanie v tomto konaní ho nezbavilo postavenia účastníka konania so všetkými právami, ktoré mu z postavenia účastníka vyplývajú a medzi ktoré patrí aj právo odvolať plnú moc a právo nahliadať do spisu.“ Pokiaľ teda žalobkyňa tvrdila, že „nevedela, čo bolo predmetom dedenia“, išlo v danom prípade o takú situáciu, na ktorú bolo nevyhnutné použiť citovanú zásadu súkromného práva, že „právo patrí bdelym“, alebo „nech si každý stráži svoje práva“. Žalobkyňa bola osobou spôsobilou k právnym úkonom. Okolnosti, že bola v rozvodovom konaní a nemala financie, jej v žiadnom prípade nemali brániť, ani nebránili tomu, že sa sama na notárskom úrade, prípadne na súde (notár bol poverený na prejednanie dedičstva súdom) mohla informovať, ako prebehlo dedičské konanie, čo bolo predmetom dedenia. Mala právo domáhať sa kópie dedičského osvedčenia od svojej sestry, resp. informovať sa u nej, ako dedičské konanie prebehlo, v prípade, ak by s dedičskou dohodou nesúhlasila, mohla podať odvolanie, alebo robiť iné právne úkony spojené s prejednaním predmetného dedičstva. Pokiaľ pred takmer 20 rokmi tak neurobila, jej tvrdenie v súčasnosti, že nevedela vtedy, čo je predmetom dedenia, bolo dôkazom jej slabého právneho povedomia a neznalosti práva, čo ju však neospravedlňuje. Na druhej strane však v žiadnom prípade nebolo toto jej tvrdenie dôkazom toho, žeby ju žalovaná mala akýmkoľvek spôsobom dostať do omylu. Táto žiadnym svojím konaním neporušila svoje práva a povinnosti splnomocnenej osoby. Predmetné plnomocnenstvo bolo žalobkyňou podpísané, podpis úradne overený, pokiaľ tvrdila, že nevedela, čo bolo obsahom predmetného plnomocnenstva, je to len jej subjektívne tvrdenie, ktoré nezakladá dôvodnosť jej nároku. Takýto jej postoj nemal za následok neplatnosť jednostranného právneho úkonu - plnomocnenstva na prejednanie dedičstva, ktoré dňa 25. novembra 1998 podpísala a následne nemá za následok neplatnosť dohody o vyporiadaní dedičstva v konaní sp. zn. 5D/857/97. Navyše mohla by byť posudzovaná len relatívna neplatnosť dohody a to len v tej časti, v ktorej by bolo žalobkyni ubrané jej zákonné právo dediť svoj zákonný podiel po poručiťelke. Na základe toho súd žalobu zamietol. Výrok o trovách konania súd oprel o § 255 ods. 1 CSP s tým, že žalovaná mala v konaní plný úspech, preto jej súd priznal voči žalobkyni plnú náhradu trov konania.

2. Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 26. mája 2022 č. k 5Co/60/2021-282 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žalovanej priznal proti žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Súd v predmetnom konaní posudzoval platnosť plnomocnenstva a tiež dedičskej dohody. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že súd z obsahu plnomocnenstva v konaní zistil, že žalovaná bola splnomocnená žalobkyňou, aby ju zastupovala v predmetnom dedičskom konaní, najmä aby dedičstvo odmietla, alebo ho neodmietla, vyjadrila sa o stave majetku a dlhov a o právach iných osôb na dedičstvo, dojednala dohodu o vyporiadaní dedičstva a vykonala všetky úkony potrebné na ukončenie konania. Okrem toho súd konštatoval, že platí text a obsah plnomocnenstva, ktorým žalobkyňa splnomocnila žalovanú na všetky úkony spojené s dedičským konaním. Pokiaľ odvolateľka spochybňovala obsah udeleného plnomocnenstva, jej námietky smerovali výlučne ku spochybneniu, žeby žalovanú splnomocnila k dedičskej dohode, ktorá by sa týkala aj iného predmetu dedenia než domu súp. č. XXX a pozemku pod ním a v tej súvislosti namietala, že napriek udelenému plnomocnenstvu nepoznala skutočný rozsah poručiťelovho majetku. V kontexte uvedeného bolo potom potrebné posúdiť tiež jej námietku, ktorou v celom rozsahu poprela, že so žalovanou uzavrela dohodu o vyporiadaní dedičstva v znení, ako sa uvádza v osvedčení o dedičstve zo dňa 1. decembra 2008. Z uvedeného vyplývalo, že skutkový stav tak, ako bol zistený súdom prvej inštancie, podľa ktorého žalobkyňa splnomocnila žalovanú na všetky úkony spojené s dedičským konaním, nekorešponduje s argumentáciou žalobkyne založenou na tvrdení, že splnomocnila žalovanú pri prejednaní dedičstva na pojednávaní dňa 19. novembra 1998, ktorú prvýkrát uplatnila až po uplynutí odvolacej lehoty, súčasne išlo o skutkovú okolnosť, v uplatnení ktorej v konaní ešte na súde prvej inštancie žalobkyni nič nebránilo. O trovách odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 396 ods.1 CSP v spojení s § 255 ods.1 a § 262 ods. 1 CSP tak, že žalovaná bola v odvolacom konaní úspešná, preto mala nárok na náhradu trov konania.

3. Okresný súd Spišská Nová Ves uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom z 30. augusta 2022 č. k. 7C/23/2019-296 rozhodol o výške trov konania a uložil povinnosť žalobkyne nahradiť žalovanej

trovy konania vo výške 2.539,93 eura. Voči predmetnému uzneseniu podala žalobkyňa a žalovaná sťažnosť v zákonnej lehote.

3.1. Okresný súd Spišská Nová Ves uznesením z 19. decembra 2022 č. k. 7C/23/2019-380 zmenil uznesenie z 30. augusta 2022 č. k. 7C/23/2019-296 tak, že žalobkyni uložil povinnosť nahradiť žalovanej trovy konania vo výške 3.047,92 eura (výrok I.), sťažnosť žalobkyne zamietol (výrok II.) a žalovanej nárok na náhradu trov konania o sťažnosti nepriznal (výrok III.).

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu z 26. mája 2022 č. k 5Co/60/2021-282 podala žalobkyňa dovolanie - v poradí prvé dovolanie (ďalej len „dovolateľka“), ktoré odôvodnila ustanovením § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

4.1. Dovolateľka vyvodzujúc dovolanie z ustanovenia § 420 písm. f) CSP uviedla, že odvolací súd pristúpil k posudzovaniu veci s vopred pripraveným vlastným právnym záverom nezodpovedajúcim skutkovým okolnostiam prípadu, o čom svedčí skutočnosť, že odvolací súd vôbec nevenoval pozornosť skutočnému rozsahu, obsahu a časovej chronológii skutkovej a právnej argumentácie žalobkyne, ktorú uplatnila pred súdom prvej inštancie prostredníctvom svojich písomných podaní ako aj osobne počas pojednávania pred súdom prvej inštancie, jednotlivé dôkazy odvolací súd nehodnotil v súlade so zákonnými princípmi hodnotenia dôkazov a svojvoľne označil za procesné novoty niektoré tvrdenia, ktoré žalobkyňa uviedla v rámci vlastnej právnej argumentácie na výzvu súdu s cieľom poukázať na skutočnosť, že odvolací súd dospel k chybným k právnym záverom, ktoré budú mať za následok nesprávne rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej. Súd prvej inštancie posudzoval otázku právnych účinkov sporného osvedčenia o dedičstve odlišne ako odvolací súd, keďže na posúdenie žalobného nároku neaplikoval § 132 Občianskeho zákonníka v rozhodujúcom znení v spojení s § 38 ods.1, ods. 5 a § 175zca Občianskeho súdneho poriadku v rozhodujúcom znení. Odvolací súd napriek uvedenému žalobkyni vytykal, že mala predpokladať, že odvolací súd uplatní odlišnú právnu kvalifikáciu a pre tento prípad bola žalobkyňa podľa názoru odvolacieho súdu už najneskôr v odvolaní povinná súdu upozorniť na skutkovú okolnosť, ktorá vyšla najavo na základe vykonaného dokazovania už na začiatku samotného konania o žalobe žalobkyne.

4.2. Odvolací súd navyše svojvoľne hodnotil odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie a obsah odvolania žalobkyne voči tomuto rozsudku, keďže napriek tomu, že súd prvej inštancie v odôvodnení predmetného rozhodnutia použil zmätočne formuláciu „Následne teda v danom prípade platí text a obsah plnomocenstva, ktorým žalobkyňa splnomocnila žalovanú na všetky úkony spojené s dedičským konaním, výslovne súhlasila s tým, aby žalovaná, ako splnomocnená zástupkyňa, v jej mene uzavrela dohodu o vyporiadaní dedičstva, aj keby podľa tejto dohody z dedičstva nedostala nijaký podiel.“ a vzhľadom na skutočnosť, že podľa § 28 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku v rozhodujúcom znení mohol účastník konania udeliť zvolenému zástupcovi plnomocenstvo buď pre celé konanie alebo len pre určité úkony (pozn. § 28 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku v rozhodujúcom znení súd prvej inštancie na prípad neaplikoval), nebolo jasné, ako súd prvej inštancie zhodnotí obsah plnomocenstva, odvolací súd usúdil, že súd prvej inštancie zistil skutkový stav v rozpore so skutkovými tvrdeniami žalobkyne, čo však žalobkyňa prostredníctvom svojho odvolania podľa názoru odvolacieho súdu dostatočne nespochybnila.

4.3. Dôkazné bremeno, že strany sporu skutočne uzavreli dohodu o vyporiadaní dedičstva v znení, v akom bola táto dohoda súdom schválená, že žalobkyňa bola riadne informovaná o predmete dedičstva, že sa svojho dedičského podielu vzdala ešte predtým, než bolo dedičstvo prejednané pred notárkou, spočíva výlučne na strane žalovanej - žalovaná však do dnešného dňa súdu nepredložila, resp. nenavrholo žiadne dôkazy preukazujúce tieto skutočnosti a ani súdu nevysvetlila, prečo v konaní o dedičstve nadobudla aj podiel žalobkyne, hoci vedela, že jej sestra sa v tom čase ocitla v sociálnej núdzi. Odvolací súd odmietol pri rozhodovaní o nároku žalobkyne hodnotiť prostriedky procesnej obrany a procesného útoku, ktoré žalobkyňa uplatnila v konaní pred súdom o svojej žalobe, odmietol prihliadať na všetky hmotnoprávne námietky žalobkyne, ktoré žalobkyňa uplatnila ešte v konaní pred súdom prvej inštancie a za dôvodné uznal skutkové zistenia súdu prvej inštancie, ktoré sú v očividnom rozpore so skutkovými

okolnosťami, ktoré zachytávajú samotné listinné dôkazy predložené v konaní pred súdom prvej inštancie. Odvolací súd vyššie uvedeným postupom poskytol právnu ochranu nepravdivým skutkovým tvrdeniam žalovanej a ako dôvodný a zákonný potvrdil postup notárky JUDr. Lukáčovej, ktorá bez toho, aby so žalobkyňou akýmkoľvek spôsobom komunikovala, adresovala predvolanie na pojednávanie spolu s formulárom plnomocenstva výlučne žalovanej, s ktorou ďalej výhradne konala s vedomím, že akékoľvek vzájomne zastupovanie žalobkyne a žalovanej je v konaní o dedičstve zo zákona vylúčené. Odvolací súd vyššie uvedeným postupom odmietol verifikovať skutkové okolnosti prípadu a v rozpore so zákonom poskytol právnu ochranu konaniu žalovanej, ktorá na úkor žalobkyne, ktorá sa ocitla v situácii hmotnej núdze, získala z dedičstva podiel žalobkyne v rozpore s dohodou, ktorú medzi sebou strany sporu pred prejednaním dedičstva uzavreli.

5. Dovolateľka vyvodzujúc dovolanie z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) uviedla, že rozsudok závisel od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP). Odvolací súd na daný prípad aplikoval nesprávnu právnu normu, keďže odmietol prihliadať na právnu argumentáciu žalobkyne, ktorú žalobkyňa odvolaciemu súdu adresovala na výzvu prostredníctvom svojho písomného vyjadrenia zo dňa 28. marca 2022, sp. zn. 7C/23/2019 a to s poukazom na § 366 písm. d) CSP. Vo vzťahu k vyššie uvedenému namietala, že skutková okolnosť, že na základe notárkou vopred pripraveného formuláru plnomocenstva žalobkyňa nesplnomocnila žalovanú na zastupovanie pre celé konanie, ale iba na zastupovanie pri prejednaní dedičstva na pojednávaní dňa 1. decembra 1998 (vrátane úkonov spojených s prejednaním dedičstva dňa 1. decembra 1998, osobitne úkon dojednania dohody o dedičstve) bola súdu prvej inštancie známa už od okamihu, kedy sa súd prvej inštancie oboznámil s textom plnomocenstva (pozn. text plnomocenstva je jednoznačný a umožňuje každej osobe pochopiť rozsah splnomocnenia; v prípade spornej formulácie rozsahu splnomocnenia by už nebolo možné usudzovať na skutkovú okolnosť, ale na právnu kvalifikáciu rozsahu a právnych účinkov plnomocenstva) a nestala sa teda známou až v odvolacom konaní na základe písomného vyjadrenia žalobkyne zo dňa 28. marca 2022, sp. zn. 7C/23/2019 tak, ako to uzavrel odvolací súd. Nie je zrejmé, prečo odvolací súd aplikoval vo vzťahu k obsahu vyjadrenia žalobkyne zo dňa 28. marca 2022, sp. zn. 7C/23/2019 ustanovenie § 366 písm. d) CSP v znení neskorších predpisov, ktoré pripúšťa novoty v odvolaní a nie v písomnom vyjadrení strany sporu na výzvu odvolacieho súdu. Rovnako nie je zrejmé, prečo odvolací súd označil za neprípustné procesné novoty niektoré tvrdenia, ktoré žalobkyňa uviedla v rámci vlastnej právnej argumentácie na výzvu samotného odvolacieho súdu s cieľom poukázať na skutočnosť, že odvolací súd dospel k chybným právnym záverom (nesprávne právne posúdenie spočívajúce v aplikácii nesprávnej právnej normy), ktoré budú mať za následok nesprávne rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej. Žalobkyňa namietala, že svojimi skutkovými tvrdeniami opísala prostredníctvom svojho vyjadrenia zo dňa 28. marca 2022, sp. zn. 7C/23/2019 skutkové okolnosti, ktoré boli súdu prvej inštancie a odvolaciemu súdu známe na základe vykonaného dokazovania už od začiatku konania a žalobkyňa uplatnila zodpovedajúce návrhy na dokazovanie týkajúce sa obsahu plnomocenstva udeleného žalovanej a okolností splnomocnenia žalovanej zo strany žalobkyne procesne včas. V dôsledku tu namietaných právnych záverov odvolacieho súdu by v konaní pred súdom nestačilo uplatniť ako prostriedok procesného útoku, či prostriedok procesnej obrany listinu ako dôkazný prostriedok preukazujúci určitú právnu skutočnosť, ale pre úspešný procesný útok, či procesnú obranu by strana sporu mala ešte osobitne písomne alebo ústne do zápisnice vysvetliť obsah predloženej listiny, v opačnom prípade by súd na takúto listinu nemusel prihliadať, resp. by súd bol oprávnený formulovať skutkové zistenia, ktoré by protirečili obsahu predloženej listiny. Takýto právny záver považuje za procesne neúnosný a protirečiaci čl. 2 a čl. 15 ako aj § 149, § 187, § 191 a § 204 v spojení s § 153 CSP. Odvolací súd považuje za zákonný taký postup súdu prvej inštancie, ktorým súd prvej inštancie formuluje skutkové zistenia odporujúce skutkovým okolnostiam prípadu, hoci tieto okolnosti preukazujú zákonný dôkazný prostriedok, v tomto prípade listina. Na základe vyššie uvedeného žiadala, aby dovolací súd podľa príslušných ustanovení CSP po starostlivom preskúmaní veci vydal rozhodnutie, ktorým zruší rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 26. mája 2022, sp. zn. 5Co/60/2021 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

6. Žalovaná sa k predmetnému dovolaniu vyjadrila a navrhla, aby dovolací súd dovolanie odmietol a priznal žalovanej právo na plnú náhradu trov konania.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 2 písm. b) CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

11. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

12. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

13. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

14. Žalobkyňa vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietala i/ nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, ii/ deficity v dokazovaní a svojvoľné hodnotenie dôkazov.

15. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na

neustrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

16. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

16.1. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jeho práva na spravodlivý proces.

16.2. V danom prípade dovolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spĺňa náležitosti odôvodnenia rozhodnutia (§ 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP), a preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľné či nedostatočne odôvodnené. Odôvodnenie rozsudku zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné, logické a presvedčivé, premisy v ňom zvolené, aj závery, ku ktorým na ich základe dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť.

16.3. Na základe uvedeného možno konštatovať, že odvolací súd pri hodnotení skutkových zistení a skutkových záverov z hľadiska dôkazného bremena žalobcu neopomenul vziať do úvahy žiadnu z (rozhodných) namietaných skutočností v odvolaní, či skutočností, ktoré v konaní vyšli najavo, z uvedeného je zrejmé, z akých dôvodov odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie a podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (ktoré treba v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie chápať ako jeden vecný celok) všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že žalobca sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jeho predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v

odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

17. Dovolací súd zdôrazňuje, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Neostáva preto nič iné, než konštatovať, že v prejednávanej veci boli z tohto pohľadu súdmi nižších inštancií splnené ústavnoprávne nároky kladené na odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

18. Pokiaľ dovolateľ namieta svojvoľné hodnotenie dôkazov, resp. deficit v dokazovaní, dovolací súd v prvom rade uvádza, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 CSP. Dovoláním sa preto vo všeobecnosti nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

18.1. Zdržanlivosť najvyššieho súdu k preskúmvaniu hodnotenia dôkazov však v poslednom čase naráža na recentnú judikatúru ústavného súdu (sp. zn. III. ÚS 104/2022), v zmysle ktorej preskúmanie logickej, funkčnej a teleologickej konzistentnosti hodnotenia dôkazov je súčasťou posudzovania práva na spravodlivý proces, a teda preskúmanie hodnotenia vykonaných dôkazov je preskúmanie procesného postupu súdu.

18.2. Zásada viazanosti zisteným skutkovým stavom neznamená, že najvyšší súd je viazaný takou interpretáciou dôkazu, ktorá v sebe obsahuje ničím nepodloženú účelovo vytvorenú domnienku, ktorej jediným cieľom je vylúčiť danosť nároku. Rovnako túto zásadu nemožno interpretovať ako nemožnosť najvyššieho súdu reagovať na zjavný, ničím neodôvodnený, a preto arbitrárny skutkový omyl. Preto najvyšší súd má právo skúmať, či hodnotenie dôkazov nie je natoľko mimo prípustného a logického rámca hodnotenia dôkazov a teda, či nedošlo týmto procesným postupom súdu k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru (pozri III. ÚS 104/2022, bod 18 a 19).

18.3. Dovolací súd dodáva, že zásada voľného hodnotenia dôkazov zakotvená v čl. 15 Základných princípov CSP a v § 191 CSP vyplýva z ústavného princípu nezávislosti súdov (čl. 46 ústavy) a znamená, že záver, ktorý sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Hodnotenie dôkazov úvahou súdu však neznamená ľubovôľu, lebo hodnotiacia úvaha musí vždy zodpovedať zásadám formálnej logiky, musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci a vykazovať funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania.

18.4. Právo na spravodlivý proces je preto naplnené aj tým, že súdy po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/2004).

18.5. Summa summarum nedá sa vylúčiť, že k porušeniu tohto práva dôjde aj tým, že zistenie skutkového stavu je prima facie natoľko chybné (svojvoľné), že by k nemu súd pri rešpektovaní základných zásad hodnotenia vykonaných dôkazov nemohol nikdy dospieť - ide o extrémny rozpor medzi vykonanými dôkazmi a z nich urobenými skutkovými zisteniami (porov. I. ÚS 6/2018), alebo tým, že prijaté právne závery sú v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami resp. že z nich v žiadnej možnej interpretácii súdneho rozhodnutia nevyplývajú (porov. I. ÚS 243/2007).

18.6. Otázka, či súd pri zisťovaní skutkového stavu rešpektoval ústavno-procesné zásady (ako napr. zákaz tzv. deformácie dôkazu, či opomenutého dôkazu, zásadu rovnosti zbraní, priamosti, voľného hodnotenia dôkazov) je preto otázkou procesnoprávnou, ktorá ako taká môže byť dovolaciemu súdu predložená v dovolaní ako prípustný dovolací dôvod podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Zásadám spravodlivého procesu zodpovedá tiež požiadavka, aby súdom urobené skutkové zistenia a prijaté právne závery boli riadne (dostatočne) a zrozumiteľne (logicky) odôvodnené.

19. So zreteľom na vyššie uvedené, vec prejednávajúci senát pristúpil k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľky, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jej práva na spravodlivý proces, kedy podstatou dovolacieho prieskumu nebolo prehodnocovanie skutkového stavu, ale kontrola postupu odvolacieho súdu pri procese jeho zisťovania a vyhodnocovania, ergo preskúmanie toho, či hodnotenie dôkazov je alebo nie je natoľko svojvoľné, že znamená zásah do tohto práva.

20. Predmetom konania bolo určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré vlastnícky svedčia žalovanej titulom dedenia po poručiťelke Emílii Věšelenyovej, rod. Jurčovej. Žalobkyňa požadované určenie založila na tvrdení neplatnosti plnomocenstva udeleného v predmetnej dedičskej veci a v tej súvislosti na tvrdení neplatnosti dohody o vyporiadaní dedičstva.

21. Civilné sporové konanie je ovládané prejednacou zásadou, v súlade s ktorou je úspech procesnej strany definovaný jej povinnosťou tvrdenia a na ňou nadväzujúcou dôkaznou povinnosťou a im zodpovedajúcim korelátom v podobe bremena tvrdenia a dôkazného bremena. Z prejednacej zásady potom následne vyplýva základné procesné pravidlo, podľa ktorého každá strana je povinná dokazovať skutočnosti zodpovedajúce znakom právnej normy, ktorá je pre ňu priaznivá a ktorej sa domáha. Strana domáhajúca sa týchto právnych následkov ponese aj nepriaznivé dôsledky stavu non liquet (neobjasneného určitého skutkového stavu, resp. určitej relevantnej skutočnosti), teda procesných následkov toho, ako keby bolo zistené, že k naplneniu skutkových predpokladov hypotézy právnej normy, ktorej účinkov sa domáhala, nedošlo (k tomu porovnaj aj nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 9. júna 2020 sp. zn. I. ÚS 24/2019). Inými slovami, dôkazné bremeno možno vymedziť ako procesnú zodpovednosť strany sporu za to, že súdu budú rozhodné skutočnosti, ku ktorým sa dôkazné bremeno vzťahuje, preukázané. Pojem „dôkazné bremeno“ sa najčastejšie používa v spojení s jeho unesením alebo neunesením; ak ho strana sporu (ne)unesla, znamená to, že sa jej (ne)podarilo skutočnosť preukázať bez ohľadu na to, či si dôkaznú povinnosť splnila či nespĺnila.

22. Sumarizujúc vyššie uvedené dovolací súd v okolnostiach preskúmvanej veci nezistil ústavno-právne deficity v rámci zisťovania skutkového stavu veci, súdy nižších inštancií postupovali v súlade so základnými princípmi civilného sporového konania, najmä zásadou voľného hodnotenia dôkazov (čl. 15 CSP) a princípmi všeobecnej spravodlivosti. Zároveň pri zisťovaní skutkového stavu rešpektovali ústavno-procesné zásady (ako sú zákaz tzv. deformácie dôkazu, či opomenutého dôkazu, zásadu rovnosti zbraní, priamosti, voľného hodnotenia dôkazov), napadnuté rozhodnutia odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie obsahujú riadne odôvodnenie myšlienkového procesu hodnotenia dôkazov, zo záverov oboch súdov nižších inštancií dovolací súd nezistil porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a prijaté skutkové závery nevykazujú známky svojvoľnosti, nelogických úsudkov či zrejmeho

omylu. Námiety žalobkyne v tomto smere preto dovolací súd považoval z hľadiska prípustnosti a dôvodnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP za neopodstatnené.

23. Žalobkyňa ďalej v dovolaní uvádza, že napadnuté rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Nesprávne právne posúdenie veci je prípustným dovolacím dôvodom len, ak sa týka takej právnej (a nie skutkovej) otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň pri ktorej riešení sa odvolací súd buď odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu [§ 421 ods. 1 písm. a) CSP], alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená [§ 421 ods. 1 písm. b) CSP], alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne [§ 421 ods. 1 písm. c) CSP], pričom dovolateľ je povinný tento dovolací dôvod vymedziť tak, že uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva táto nesprávnosť (§ 432 ods. 2 CSP).

24. Žalobkyňa prípustnosť dovolania podala aj v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP, ktoré však bližšie nezdôvodnila.

24.1. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

24.2. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

24.3. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na ustanovenie § 432 ods. 2 CSP, ktoré uvádza spôsob, ako má dovolateľ dovolací dôvod podľa tohto ustanovenia vymedziť. Prípustnosť podaného dovolania dovolací súd posudzuje vždy autonómne podľa jeho obsahu (porov. 8Cdo/54/2018, I. ÚS 51/2020), keďže povinnou náležitosťou dovolania v prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 432 CSP nie je uvedenie toho, v čom dovolateľ vidí prípustnosť podaného dovolania. Dovolateľka však na nijakom základe nekonkretizovala a z obsahu dovolania nie je možné ani vyabstrahovať, ktorá otázka v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP).

24.4. V tejto súvislosti hodno poznamenať, že aj keď platí, že dovolací súd nie je pri posudzovaní prípustnosti dovolania viazaný dovolateľom označeným dôvodom prípustnosti dovolania (sp. zn. IVOBdo/2/2020), predsa len, absolútne zúženie náležitostí dovolania dovolateľom iba na všeobecné označenie toho, že dôvody stanovené v ustanovení § 421 ods. 1 písm. b) CSP sú dané, bez akejkoľvek subsumpcie (prípustnosti dovolania), je podľa názoru dovolacieho súdu nedostačujúce.

24.5. Podľa názoru dovolacieho súdu je ustanovenie § 432 ods. 2 CSP nutné vykladať v spojitosti a vo väzbe na § 421 CSP, zakladajúcim prípustnosť dovolania v prípade nesprávneho právneho posúdenia veci, čo znamená, že dovolateľ je povinný dovolací dôvod vymedziť nesprávnym právny posúdením takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň pri ktorej riešení sa odvolací súd buď odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

24.6. Dovolací súd v kontexte uvedeného tiež poznamenáva, že otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou v dovolaní vymedzená jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. Podstatný je v tomto smere aj judikovaný právny záver ústavného súdu (sp. zn. II. ÚS 172/03), v zmysle ktorého „ak by najvyšší súd

bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na to základe ho prípade zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane“.

24.7. V preskúmvanej veci dovolateľka zodpovedajúcim spôsobom nevymedzila nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, tak ako to predpokladá ustanovenie § 432 ods. 2 CSP v spojení s § 421 tohto právneho predpisu. Dovolateľka navyše žiadnym spôsobom nenastolila, nevymedzila, neformulovala, nepomenovala právnu otázku zásadného významu, pričom uvedené vymedzenie nebolo možné ani vyabstrahovať z dovolania ako celku (postupujúc podľa § 124 ods. 1 CSP) bez toho, aby bola znevýhodnená procesná protistrana. Preto dovolací súd nemohol svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach, ktorá otázka nebola v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu ešte riešená.

24.8. Za týchto okolností dovolací súd nemohol pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný, či odvolací súd. Dovolací súd dodáva, že samotné polemizovanie dovolateľky s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 CSP (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu, sp. zn. 2Cdo/203/2016, 3Cdo/6/2017, 3Cdo/67/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017). Na základe uvedeného preto dovolací súd uzatvára, že neboli splnené podmienky prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP.

25. Najvyšší súd sa stotožnil s názorom krajského súdu, že v dedičskej veci po poručiteľke bolo dedičské konanie skončené Osvedčením o dedičstve zo dňa 1. decembra 1998 vydaného notárkou JUDr. Erikou Lukáčovou ako súdneho komisára na základe poverenia Okresného súdu v Poprade, ktoré nadobudlo právoplatnosť 17. decembra 1998. Rozhodnutie notárky JUDr. Eriky Lukáčovej ako súdneho komisára na základe poverenia Okresného súdu v Poprade o osvedčení o dedičstve v dedičskej veci po poručiteľke J. D., rod. N. zo dňa 1. decembra 1998 má účinky právoplatného rozhodnutia o dedičstve, ktoré je záväzné pre jeho účastníkov, vrátane právnych nástupcov, ako aj pre súd a iné štátne orgány a ktoré je možné meniť alebo zrušiť len zákonnými prostriedkami, čo znamená, že aj v prípade, že uzatvorená dohoda by bola neplatná, bez ďalšieho by nemohlo dôjsť k zmene právoplatného rozhodnutia. Z judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyplýva, že úkonmi súdu a ním vydané osvedčenie o dedičstve zo zákona nadobúda povahu právoplatného uznesenia o dedičstve, teda uznesenia vydaného súdom vedúcemu ku skončeniu dedičského konania; pokiaľ teda zákon zveruje posúdenie určitej právnej otázky súdu (notárovi povereného súdom) uskutočňujúcemu konanie o dedičstve, potom sa nemožno úspešne domáhať rozhodnutia o tejto právnej otázke v sporovom konaní (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/254/07 zo dňa 25. februára 2009). Názor, že by platnosť dohody uzavretej v konaní o dedičstve, podobne plnomocenstvo bolo možné preskúmať v sporovom konaní, by viedol k neprijateľným dôsledkom. Znamenalo by totiž, že by sa opätovne rozhodovalo o otázke, o ktorej už bolo vo vzťahu medzi dedičmi právoplatne rozhodnuté. Preto samotná okolnosť existencie právoplatného dedičského rozhodnutia bráni tomu, aby súd v tomto sporovom konaní opätovne preskúmvaval, hoci len prejudiciálne, platnosť dedičskej dohody a v tej súvislosti tiež plnomocenstva udeleného v predmetnej dedičskej veci. V predmetnej dedičskej veci nespĺnomocnila žalovanú na zastupovanie pre celé konanie, ale iba na zastupovanie pri prejednaní dedičstva na pojednávaní dňa 19. novembra 1998, v dôsledku čoho nenastali účinky právoplatného uznesenia o dedičstve, ktoré žalobkyni nebolo doručené. Žalobkyňa predmetnú argumentáciu prvý krát použila až vo svojom vyjadrení po realizovanom postupe odvolacieho súdu podľa § 382 CSP. Aj keď odvolací súd pripustil, že súd sa má zaoberať správnosťou vyznačenej právoplatnosti na dedičskom rozhodnutí v inom súdnom konaní, pokiaľ sa strana sporu v tomto inom súdnom konaní bráni nesprávnym vyznačením právoplatnosti, uvedené ale neplatí v situácii ako je v prejednávaní veci. Uvedené totiž súviselo s posúdením, či takéto tvrdenie žalobkyne predstavuje prípustnú novotu v odvolacom konaní, ktorú možno použiť v odvolacom konaní (§366 písm. d) CSP). Odvolací súd zastáva názor, že o takýto prípad nejde, pretože sa žalobkyňa nielenže uvedeným nebránila v podanom odvolaní (resp. v akomkoľvek podaní urobenom v odvolacej lehote), ale navyše nejde o prostriedok procesného útoku,

resp. procesnej obrany, ktorý by nemohla uplatniť bez svojej viny pred súdom prvej inštancie. Okolnosť, či žalobkyňa splnomocnila žalovanú na zastupovanie pre celé dedičské konanie, alebo iba na konkrétny úkon v dedičskom konaní, je skutkovou okolnosťou. Súd z obsahu plnomocenstva v konaní zistil, že žalovaná bola splnomocnená žalobkyňou, aby ju zastupovala v predmetnom dedičskom konaní, najmä aby dedičstvo odmietla, alebo ho neodmietla, vyjadrila sa o stave majetku a dlhov a o právach iných osôb na dedičstvo, dojednala dohodu o vyporiadaní dedičstva a vykonala všetky úkony potrebné na ukončenie konania. Okrem toho súd v rozsudku konštatoval, že platí text a obsah plnomocenstva, ktorým žalobkyňa splnomocnila žalovanú na všetky úkony spojené s dedičským konaním... Išlo teda o súdom zistený skutkový stav, ktorý sa odvolateľke v podanom odvolaní nepodarilo spochybníť, navyše ktorým bol odvolací súd viazaný podľa § 383 CSP. Pokiaľ žalobkyňa spochybňovala obsah udeleného plnomocenstva, jej námietky smerovali výlučne ku spochybneniu, žeby žalovanú splnomocnila k dedičskej dohode, ktorá by sa týkala aj iného predmetu dedenia než domu súp. č. 120 a pozemku pod ním a v tej súvislosti namietala, že napriek udelenému plnomocnenstvu nepoznala skutočný rozsah poručiteľkinho majetku. V kontexte uvedeného bolo potom potrebné posúdiť tiež jej námietku, ktorou v celom rozsahu poprela, že so žalovanou uzavrela dohodu o vyporiadaní dedičstva v znení, ako sa uvádza v osvedčení o dedičstve zo dňa 1. decembra 2008. Z uvedeného vyplývalo, že skutkový stav tak, ako bol zistený súdom prvej inštancie, podľa ktorého žalobkyňa splnomocnila žalovanú na všetky úkony spojené s dedičským konaním, nekorešpondovalo s argumentáciou žalobkyne založenou na tvrdení, že splnomocnila žalovanú pri prejednaní dedičstva na pojednávaní dňa 19. novembra 1998, ktorú prvýkrát uplatnila až po uplynutí odvolacej lehoty, súčasne ide o skutkovú okolnosť, v uplatnení ktorej v konaní ešte na súde prvej inštancie žalobkyni nič nebránilo.

26. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobkyne v časti, v ktorej namietala vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné, a v časti, v ktorej namietala nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 CSP, odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, ktoré nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

27. Proti uzneseniu Okresného súdu Spišská Nová Ves vydaným zákonným sudcom z 19. decembra 2022, č. k. 7C/23/2019-380 - v poradí druhé dovolanie, podala žalobkyňa dovolanie v celom rozsahu (tzn. v rozsahu celého výroku aj odôvodnenia), a to z dôvodu, že Okresný súd Spišská Nová Ves nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobkyni, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Osobitne vytýkala Okresnému súdu Spišská Nová Ves svojvôľu pri posudzovaní dôvodnosti a účelnosti úkonov žalovanej v konaní pred súdom v predmetnej právnej veci, skutkových okolností užívania sporného rodinného domu a vo vzťahu k právnenému posúdeniu skutkovej a právnej argumentácie žalobkyne uvedenej v sťažnosti voči uzneseniu zo dňa 30. augusta 2022, č. k. 7C/23/2019 - 296, pričom uzneseniu vytýkala vadu nepreskúmateľnosti a nepresvedčivosti odôvodnenia.

27.1. Dovolateľka namietala, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobkyni, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP).

27.2. Dovolateľka namietala, že Okresný súd Spišská Nová Ves postupoval v rozpore s čl. 3 a § 162 ods. 1 písm. a) CSP, keďže napriek tomu, že mal vedomosť o tom, že žalobkyňa podala vo veci dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu, prostredníctvom ktorého okrem iného namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu (vrátane rozhodnutia o nároku strán sporu na náhradu trov konania) záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorú je oprávnený posudzovať výhradne dovolací súd, konanie o sťažnostiach žalobkyne a žalovanej neprerušil, ale ďalej vo veci konal a rozhodol v neprospech žalobkyne, čím prejudikoval rozhodnutie dovolacieho súdu vo veci samej, hoci na to nebol oprávnený. V dôsledku takéhoto postupu súdu prvej inštancie dnes žalobkyňa čelí právoplatne súdom potvrdenému nároku žalovanej na náhradu trov konania, hoci dovolaním požiadala okrem iného dovolací súd, aby oprávnenosť tohto nároku preskúmal - to všetko aj napriek tomu, že súčasná majetková a finančná situácia žalobkyni neumožňuje uspokojiť nárok žalovanej v plnom rozsahu - o týchto skutočnostiach

Okresný súd Spišská Nová Ves v čase rozhodovania o sťažnostiach strán sporu vedel jednak z obsahu samotnej sťažnosti žalobkyne z 28. septembra 2022, sp. zn. 7C/23/2019 a jednak z vlastnej činnosti, keďže žalobkyňa sa osobitným návrhom podaným dňa 7. novembra 2022, sp. zn. 7C/23/2019 úspešne domáhala oslobodenia od súdneho poplatku za podané dovolanie.

27.3. Ďalej namietala, že Okresný súd Spišská Nová Ves pri posudzovaní sťažnosti žalobkyne proti uzneseniu zo dňa 30. 8. 2022, č. k. 7C/23/2019 - 296 postupoval arbitrárne, keďže napriek zákonnej povinnosti presvedčivo a dôkladne odôvodniť odklon od princípu právnej istoty napriek legitímnemu očakávaniu žalobkyne, že aj v prípade jej neúspechu vo veci, bude súd rozhodovať spravodlivo s prihliadnutím na skutkové a právne osobitosti prípadu bez protirečenia jasnej a nepochybnnej právnej úprave a bez rozporu s účelom a zmyslom zákonných právnych noriem, súd odmietol riadne zdôvodniť, prečo za preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva považuje aj také, pri ktorých žalovaná porušila svoje procesné povinnosti tým, že postupovala v rozpore s čl. 8, § 150 ods. 1, § 151 a § 153 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Žalovaná nepreukázala, že jej v konaní skutočne vznikli výdavky, okrem vyčíslenia trov právneho zastúpenia jej právneho zástupcu súdu prvej inštancie nepredložila žiadnu faktúru, či iný doklad preukazujúci právny dôvod vzniku výdavkov a ani doklad, že svojmu právnenému zástupcovi uhradila odmenu či náhradu hotových výdavkov a straty času. V tomto prípade nevznikol žalovanej nárok na náhradu dane z pridanej hodnoty, ktorú svojmu právnenému zástupcovi doteraz nezaplatila, keďže právny zástupca nepostupoval v súlade s § 70 až § 78a zákona č. 222/2004 Z. z.

27.4. Rovnako opätovne namietala, že aj v prípade plného úspechu strany sporu vo veci je súd povinný posúdiť, či nárokované trovy konania úspešnej strany sporu spĺňajú predpoklady ustanovené § 251 Civilného sporového poriadku a či právny zástupca úspešnej strany sporu (v tomto prípade žalovanej) postupoval pri vykonávaní jednotlivých úkonov pred súdom s odbornou starostlivosťou. Za účelné a odôvodnené výdavky vynaložené v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva nemožno považovať také, ktoré sú spojené s úkonmi pred súdom, prostredníctvom ktorých žalovaná predložila súdu nepravdivé tvrdenia, zamlčala rozhodujúce skutočnosti, uviedla navzájom si odporujúce skutkové tvrdenia, zaviniła zbytočné trovy konania, či predkladala oneskorené návrhy na dokazovanie.

27.5. Prostredníctvom tohto dovolania napokon namietala, že Okresný súd Spišská Nová Ves vo vzťahu k posúdeniu oprávnenosti nároku žalovanej na náhradu trov konania odmietol aplikovať ustanovenie § 11 ods. 1 písm. c) vyhlášky č. 655/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „Vyhláška“).

27.6. Dovolateľka navrhla, aby dovolací súd zrušil uznesenie Okresného súdu Spišská Nová ves z 19. decembra 2022 č. k. 7C/23/2019-380 a vec vrátil na ďalšie konanie.

27.7. Dovolateľka navrhla, aby dovolací súd odložil vykonateľnosť uznesenia podľa § 444 ods. 1 CSP.

28. Žalovaná sa k predmetnému dovolaniu vyjadrila a navrhla dovolanie zamietnuť a priznať žalovanej plnú náhradu trov dovolacieho konania.

29. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 2 písm. b) CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

30. Podľa § 444 ods. 1 CSP ak nejde o rozhodnutie, ktoré ukladá povinnosť plniť, dovolací súd môže na návrh odložiť jeho vykonateľnosť, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa.

30.1. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia podľa ustanovenia § 444 ods. 1 CSP a v súlade s ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

31. Civilný sporový poriadok upravuje dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok a jeho mimoriadna povaha sa prejavuje, okrem iného, aj v striktných upravených predpokladoch jeho prípustnosti. Z § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

31.1. V prejednávanej veci súd prvej inštancie uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom zo dňa 30. augusta 2022, č. k. 7C/23/2019-296 rozhodol o výške trov v konaní pred súdom prvej inštancie a odvolacieho konania. Súd zaviazal žalobkyňu nahradiť žalovanej trovy konania vo výške 2.539,93 eura. Proti tomuto uzneseniu podala dovolateľka sťažnosť, ktorú súd prvej inštancie uznesením vydaným zákonným sudcom zmenil tak, že žalobkyňu zaviazal nahradiť žalovanej na účet jej právneho zástupcovi trovy konania vo výške 3.047,92 eura. Proti tomuto rozhodnutiu podala dovolateľka dovolanie. Navrhla, aby dovolací súd zrušil uznesenie z 19. decembra 2022 č. k. 7C/23/2019-380 Okresného súdu Spišská Nová Ves a vec vrátil na ďalšie konanie.

31.2. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie je prípustné odvolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 355 ods. 2 CSP). Uznesenia, proti ktorým zákon odvolanie pripúšťa, sú taxatívne vymenované v § 357 CSP. Medzi týmito uzneseniami sa uznesenie súdu prvej inštancie, ktorým rozhodol o sťažnosti proti uzneseniu vydanému súdnym úradníkom, nenachádza, z čoho a contrario vyplýva, že proti nemu nie je odvolanie prípustné. Uvedené pravidlo je súčasťou ustálenej rozhodovacej činnosti odvolacieho súdu.

31.3. V zmysle uvedeného, ak zákon proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie vylučuje prípustnosť odvolania ako riadneho opravného prostriedku, tým skôr je vylúčená i prípustnosť dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku. A teda ak zákon proti uzneseniu súdu prvej inštancie vydanému zákonným sudcom, ktorým zamietol sťažnosť proti uzneseniu vydanému vyššou súdnou úradníčkou o výške trov konania, nepripúšťa odvolanie, nemožno proti tomuto rozhodnutiu úspešne podať ani dovolanie.

31.4. Dovolací súd uzatvára, že prípustnosť dovolania dovolateľky proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým odmietol jej odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie vydanému zákonným sudcom rozhodujúcim o sťažnosti podanej proti rozhodnutiu vyššej súdnej úradníčky je v danom prípade zákonom vylúčená, keď ju nemožno vyvodiť z § 420 CSP, a preto jej dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

32. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

33. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.